

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LZ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Mediačné zručnosti – mediácia v školskej praxi

PaedDr. Darina Výbohová, PhD.
poverená zastupovaním generálnej riaditeľky
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: **Mediačné zručnosti – mediácia v školskej praxi**

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Podľa **Štátneho vzdelávacieho programu** je súčasťou kľúčových kompetencií vychovávateľov a učiteľov spôsobilosť riešiť rôzne situácie. Vzdelávanie v oblasti mediačných zručností má významné uplatnenie v oblasti práce s deťmi, mládežou aj dospelými. Mnohé konflikty medzi rovesníkmi vznikajú práve preto, že nie sú vedení k prevzatiu zodpovednosti za svoje správanie. Sú naučení pasívne prijímať akékoľvek informácie, príkazy a zákazy bez toho, aby sa učili samostatne a zodpovedne rozhodovať. Aseratívne správanie nie je takmer vôbec uplatňované, čím dochádza zároveň k vzájomnej intolerancii, nepochopeniu, vyhroteným konfliktom v spoločenskom, neskôr aj v pracovnom či rodinnom živote. Vzdelávací program má vysoko preventívny charakter, preto účastníci a účastníčky programu budú vedieť získané vedomosti, zručnosti a schopnosti uplatniť aj v iných oblastiach života.

Súčasná doba vyžaduje, aby sa v rámci vyučovacieho procesu využívali nielen klasické výchovno-vzdelávacie metódy, ale aj alternatívne metódy, ktoré dokážu žiakov aktivizovať do samostatnej práce a do hľadania vhodných riešení záťažových situácií. Jedným z cieľov výchovného a vzdelávacieho procesu by malo byť nielen poskytovať vedomosti, ale aj viesť žiakov k tvorivému a samostatnému kritickému mysleniu. Mediácia poskytuje široké spektrum výhod a priestor práve pre tvorivé, kritické a samostatné myslenie. Stojí na princípe rešpektujúceho prístupu a partnerskej komunikácie. Dáva možnosť pouvažovať nad vlastným správaním a z vlastnej pozície zúčastneného navrhovať vhodné riešenia vedúce k náprave alebo aspoň k čiastočnej náprave vzniknutého stavu. Odbremeňuje učiteľov od riešenia rovesníckych problémov, pretože nemusia zastávať pozíciu autority, ktorá rozhoduje o tom, ako situáciu riešiť. Mediácia je založená na čestnosti, dôvere, ústretovosti a dobrovoľnosti a tieto zručnosti sú zároveň zárukou efektívneho riešenia. Podporuje netradičné tvorivé riešenia konfliktov, pomáha pochopiť odlišné názory a postoje. V neposlednom rade je nutné vyzdvihnúť fakt, že mediácia ako taká je progresívny spôsob riešenia na rozdiel od tradičných výchovno-vzdelávacích metód, akými sú uplatňovanie trestov, pochvál či odmien. Tresty sa zameriavajú na minulosť „*Budeš potrestaný, lebo si urobil toto ...*“ a majú krátkodobý účinok, len pokým trvá hrozba. Neskôr ich treba opakovať a ich frekvencia má tendenciu zvyšovať sa. Mediácia ponúka priestor v zmysle progresívnom, teda uvažujúcim v prítomnosti a do budúcnosti: „*Navrhni, čo si schopný urobiť pre to, aby sa to viac neopakovalo (aby si napravil vzniknutú situáciu)*“. Zároveň, na rozdiel od trestov a odmien, prenáša zodpovednosť na človeka, ktorý sa pričínil o vzniknutú situáciu. Navyše mu ale dáva priestor, aby sa nad sebou zamyslel a **slobodne** (ne)prijal následky za svoje správanie, čo vedie k tomu, že v budúcnosti bude viac zvažovať svoje správanie, aby nemusel niesť následky.

Je dôležité uviesť, že pre človeka je náročnejšie zamyslieť sa nad svojím správaním, navrhnúť riešenia vedúce k náprave, ako prijímať tresty či odmeny. Je ťažšie byť sám aktívny, ako pasívne prijímať aktivitu druhých. Ale v konečnom dôsledku nám ide o to, aby sme vychovali a vzdelali samostatné a aktívne osobnosti. Na základe vysokého záujmu a doterajších pozitívnych skúseností s aplikovaním rovesníckej mediácie priamo v ZŠ a SŠ a tiež so vzdelávaním učiteľov v tejto oblasti chceme tému mediačné zručnosti – rovesnícka mediácia zaradiť do ponuky vzdelávania.

Druh kontinuálneho vzdelávania: Aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania: Kombinovaná (prezenčná a dištančná)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ vzdelávacieho programu:

Rozvíjať kompetencie pedagogických zamestnancov potrebné pre efektívne a dlhodobé riešenie sporov vzniknutých na pôde školy v zmysle zachovania vzájomnej úcty, tolerance a taktiež ľudskej dôstojnosti.

Špecifické ciele:

- Rozvíjať znalosti o princípoch mediácie.
- Prehľbovať schopnosť riešenia sporov a alternatívneho riešenia sporov.
- Rozšíriť poznatky o výhodách, nevýhodách a dôsledkoch autoritatívneho a humánneho riešenia sporov.
- Rozvíjať schopnosť rozlíšiť rôzne postoje ku konfliktom a pomenovať príčiny konfliktov.
- Rozvíjať spôsobilosť vysvetliť jednotlivé kroky, ako konflikt vzniká a vyvíja sa..
- Rozšíriť znalosti o možné spôsoby riešenia konfliktu v jednotlivých štádiách jeho rozvoja.
- Rozširovať spôsobilosť vysvetliť princípy a výhody partnerskej komunikácie a rešpektujúceho prístupu.
- Rozvíjať základné zručnosti v oblasti verbálnej komunikácie (aktívne počúvanie) a neverbálnej komunikácie (reč tela, mimika gestikulácia, ...).
- Rozvíjať spôsobilosť aplikovať získané poznatky cez príklady, ako na človeka v praxi pôsobí uplatňovanie trestov, pochvál a odmien, čo nás k tomu vedie a aké sú dôsledky.
- Rozšíriť schopnosť vysvetliť, popísať a aplikovať jednotlivé fázy mediačného procesu.
- Prehĺbiť spôsobilosti riešiť modelové situácie.
- Rozvíjať schopnosť navrhovať vhodné riešenia sporov vzniknutých na pôde školy v minulosti, resp. súčasnosti pri zachovaní mlčanlivosti o menách a osobných údajoch sporových strán.

Obsah vzdelávacieho programu:

Tematické okruhy a témy	Forma	Časový rozsah
Modul 1: Princípy partnerskej komunikácie <ul style="list-style-type: none"> • Vymedzenie pojmu komunikácia a rešpektujúci prístup. • Výhody partnerskej komunikácie. • Efektívne komunikačné zručnosti a postupy – cvičenia. • Vnímание v komunikácii, procesy ovplyvňujúce vnímание. • Poruchy počúvania. • Aktívne počúvanie, formy aktívneho počúvania. • Bariéry v komunikácii. • Riziká trestov, odmien a pochvál vo výchove, uvedenie príkladov z praxe. • Sebadôvera – základ osobnosti • Proaktívna výchova. Na teóriu nadväzujú rôzne cvičenia a modelové situácie	prezenčne	1 1 2 2 1 1 1 1 1 1
Modul 2: Zvládanie konfliktov <ul style="list-style-type: none"> • Vymedzenie pojmov konflikt a spor. • Zvládanie negatívnych emócií, uvedenie príkladov z praxe. • Krivka rozvoja konfliktov, spracovanie modelovej situácie. • Empatia v praxi. • JA výrok, pomenovanie vlastných emócií. • Prijatie pocitov – empatická reakcia. 	prezenčne	1 1 1 1 2 2

Modul 3: Mediácia a jej uplatnenie v praxi <ul style="list-style-type: none"> • Vymedzenie pojmu mediácia a rovesnícka mediácia. • Školské spory. • Vonkajšia a vnútorná motivácia. • Partnerský vs. mocenský prístup, príklady z praxe. • Premena sťažností na neutrálne výroky. • Štruktúra a princípy mediačného procesu. • Praktické cvičenia na rozvoj kompetencií viesť mediačný proces. 	prezenčne	1 1 1 1 2 2 4
Modul 4: Úvod do teórie práva <ul style="list-style-type: none"> • Rozdelenie civilného a trestného práva. • Poslušnosť – riziko sociálno-patologických a nežiaducich spoločenských javov. 	prezenčne	1 1
Modul 5: Mediačný proces <ul style="list-style-type: none"> • Praktické realizovanie mediačného procesu na základe príkladov z praxe alebo vybraných modelových situácií. 		4
Dištančná úloha: Opíšte konkrétny školský spor, ktorý sa vyskytol vo vašej praxi. Výstup: Mediačný proces – anotácia sporu, komplexný opis modelovej situácie z vlastnej praxe podľa danej štruktúry mediačného procesu až po dohodu, pokiaľ k nej dôjde. Formát A4, rozsah minimálne 1 normostrana.	dištančne	2
Spolu	prezenčne dištančne	38 2

Profil absolventa: Absolvent vzdelávacieho programu má kompetencie uplatňovať princípy rešpektujúceho prístupu a partnerskej komunikácie vzhľadom na rozmanitosť a jedinečnosť osobností žiakov a žiačok a rovnako na rozmanitosť školských sporov. Vytvára pozitívnu klímu, pocit bezpečia a dôvery, nevyhnutných pre efektívne a humánne riešenie sporov. Vedie žiakov a žiačky k samostatnosti a zodpovednosti, dáva priestor na úplnú alebo čiastočnú nápravu vzniknutej nežiaducej situácie v zmysle rešpektovania možností a schopností žiakov a žiačok, bez použitia trestov či odmien. Kládne dôraz na zachovanie si vlastnej dôstojnosti a v neposlednom rade aj dôstojnosti všetkých zúčastnených.

Rozsah vzdelávacieho programu: 40 hodín, z toho 38 hodín prezenčnou formou a 2 hodiny dištančnou formou.

Trvanie vzdelávacieho programu: najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória:

Učiteľ, vychovávateľ

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Podkategória:

- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie,
- učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a vyššie odborné vzdelávanie,
- učiteľ základnej umeleckej školy,
- učiteľ jazykovej školy,
- učiteľ kontinuálneho vzdelávania.

Kariérový stupeň:

Samostatný pedagogický zamestnanec

Pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou

Pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pedagogickým zamestnancov v uvedených podkategóriách, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorí majú absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje písomnou prihláškou. V prihláške riaditeľ školy svojím podpisom potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania:

Aktualizačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred účastníkmi a lektorom vzdelávania.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu:

1. Najmenej 80 % osobná účasť na prezenčnej forme štúdia.
2. Vypracovať úlohu dištančnej časti vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia. Obsah prezentácie – Mediačný proces - demonštrácia modelovej situácie z vlastnej praxe. Spracovanie Konflikту z vlastnej praxe do Krivky rozvoja konfliktov na flipchartový papier, uvedenie príčin vzniku, rozvoja a dôsledkov konfliktu a navrhnutie možností alternatívneho riešenia daného konfliktu. Formát veľkosti flipchartového papiera.

Garant a personálne zabezpečenie:

Garant: PhDr. Zuzana Almáši Koreňová mediátorka č. 467, zapísaná v zozname mediátorov MSSR, lektorka a garantka výchovno-vzdelávacích programov. Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

PaedDr. Rózsa Skabela učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou a aprobáciou učiteľstvo pre prvý stupeň základnej školy s VJM. Metodicko-pedagogické centrum, RP MPC Banská Bystrica, Horná 97. Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori: učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, externí lektori. Lektori musia spĺňať podmienky čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatí bude ubytovanie a stravovanie hradené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Učebné zdroje: študijné texty, texty pre tvorbu úloh.

Technické a informačné zabezpečenie:

Prezentačné vybavenie: notebook, dataprojektor, tabuľa, flipchartový papier, fixy, nožnice, lepidlo, papierová lepiaca páska.

Návrh počtu kreditov:

10 kreditov – 8 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.